

‘Groen en natuur zijn niet het belangrijkste dossier voor gemeenten’

le anders scoorden. Hieruit kwam naar voren dat op elf van de twaalf onderzochte onderwerpen, de deelnemers beter scoorden dan de niet-deelnemers. Het onderzoek is uitgevoerd door junior-onderzoeker Bob Pruijssers onder leiding van Dinand Ekkel, lector Groene en Vitale Stad bij CAH Vilentum. Ekkel stelt dat gemeentebesturen weinig ambities uitspreken als het gaat om natuur- en groenbeleid. Tevens stelt hij dat gemeenten zelden de relatie leggen tussen ‘groen’ en de gezondheid van burgers of de waarde van vastgoed.

De centrale vraag van het onderzoek is ‘Welke positie neemt het natuur- en groenbeleid in binnen de gemeenten, na de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart 2014?’ Wat is de conclusie?

“Het is heel divers hoe gemeenten met hun groenbeleid in de openbare ruimte omgaan en hoe zij hun beleidspunten hebben opgenomen in de collegedocumenten voor de periode 2015-2018. Over het algemeen viel het ons tegen. Wij hadden verwacht dat gemeenten meer bezig zouden zijn met natuur, burgerparticipatie, groen en biodiversiteit. Dat was niet het geval.

Een verklaring zou kunnen zijn dat ze zich willen profileren op andere onderwerpen, zoals jeugdzorg of financiën. Het kan ook zijn dat de gemeenten natuur en groen geen prioriteit vinden of dat ze dit al goed voor elkaar hebben.

De aanleiding voor dit onderzoek is de Rijksnatuurvisie ‘Natuurlijk Verder’ waarin van gemeenten veel aandacht voor natuur wordt gevraagd. Dit rapport kwam uit na de gemeenteraadsverkiezingen. Het is dus logisch dat we deze landelijke ambitie niet in de collegeakkoorden terugvonden. Ik verwacht dat er bij de volgende verkiezingen meer aandacht voor is. Je moet dit onderzoek zien als een nulmeting. Een nieuw collegeakkoord geeft de ambities voor de komende vier jaar aan. Onze wens is om over vier jaar opnieuw te bekijken hoe de vlag erbij hangt.”

Staat het natuur- en groenbeleid op de kaart in Nederland?

“Ik heb het idee dat het voor de meeste gemeenten niet het belangrijkste dossier is. Gemeenten die deelnemen aan de Entente Florale worden gestimuleerd erover na te denken. Maar de meeste gemeenten hebben niet

veel met het realiseren van natuurkwaliteit. Ze hebben geen doelen op dit vlak en ze hebben er geen geld voor.

Natuurbeleid is vooral een landelijk thema. De discussie over nationale parken en ecologische hoofdstructuur speelt zich buiten de steden en dorpen af. De gemeenten krijgen ook geen opdracht van de landelijke overheid om stedelijke natuur te maken.”

Zijn er verschillen waar te nemen tussen gemeenten die wel en gemeenten die niet hebben deelgenomen aan de Nationale Groencompetitie?

“De Nationale Groencompetitie is een stimulans voor gemeenten om aandacht aan de openbare ruimte te besteden. Het maakt gemeenten bewust van de waarde van groen. Er zijn twee manieren waarop zij daarmee omgaan. De ene gemeente stelt dat zij groen belangrijk vinden. Zij hebben er al jaren aandacht voor en willen nu de kers op de taart in de vorm van de prijs. En er zijn gemeenten die de competitie zien als manier om hun groenbeleid goed op de rit te krijgen. In beide gevallen hebben de gemeentebesturen nagedacht over groen en dat is in grote lijnen het verschil.”

Is er op basis van de gegevens iets te zeggen over duurzaamheidsinitiatieven bij de gemeenten?

“We hebben niets gehoord in de zin van een keuze voor biologische bloemen en planten. Een derde van de gemeenten geeft aan ‘iets’ met duurzaamheid te willen doen. Dat is een hele brede omschrijving. Led-verlichting in de openbare ruimte kan daar ook onder vallen.”

Is de politieke kleur van het college of geografische ligging van de gemeente meegenomen in het onderzoek?

“Daar is niet naar gekeken. Die elementen zaten niet in de onderzoeksopdracht. We hebben deze gegevens wel bijgehouden en ze staan opgeslagen in de database van het onderzoek. We kunnen dit alsnog uitzoeken als onze opdrachtgever daarom vraagt.”

Welke algemene trends zijn op dit moment gaande binnen het stedelijk groen?

“Groen en gezondheid zijn een trend. In alle onderzoeken naar dit onderwerp wordt duidelijk dat de relatie tussen een groene omge-

ving en een goede gezondheid bestaat. Volgende groen in de omgeving doet mensen goed. Ze worden er gelukkig van en het nodigt uit tot activiteiten. Je maakt nu eenmaal liever een ommetje door het park dan door een volgebouwd gebied. Zo hebben gemeenten nooit naar openbaar groen gekeken. Ze letten voornamelijk op esthetische kwaliteiten. Maar dat openbaar groen ook waarde heeft voor de gezondheid, daar zouden gemeenten over moeten nadenken.”

Uit onderzoek van de Databank Gemeentelijk Groenbeheer blijkt dat de hoeveelheid basisgroen binnen gemeenten de afgelopen 10 jaar is toegenomen met tien procent. Dat klinkt positief.

“In tegenstelling tot wat dit resultaat doet vermoeden, is dit niet per definitie een goede ontwikkeling. Het ene groen is het andere groen niet. Bij deze toename wordt gesproken over basisgroen. De groei is voornamelijk te danken aan gras. Dat is geen natuur.

Gemeenten zetten door de economische crisis meer in op onderhoudsvriendelijke beplantingen. Hierdoor neemt bijvoorbeeld het areaal heesters af en neemt de hoeveelheid gazons steeds meer toe. De ecologische waarde is lager en de biodiversiteit is er ook niet bij gebaat. Gemeenten kunnen zo hun burgers voor de gek houden. Ik vind het een verarming.”

Wat kan de bloembollen- en vasteplantensector leren uit dit onderzoek?

“Het is duidelijk dat bomen en planten een bijdrage leveren aan verbetering van de luchtkwaliteit. Het staat niet in het rapport, maar bomen dragen ook bij aan de economische waarde van vastgoed. Bloembollen – of bloemen in het algemeen – hebben een esthetische waarde, maar het doet ook iets met mensen. Wie uitkijkt op bloemen en groen heeft minder gezondheidsklachten.

Gemeenten denken daar niet zo over na. Ze zouden een stap moeten zetten in het integraal denken over groen, meer verbinding leggen met gezondheid en sociale samenhang. Daar liggen ook de kansen voor de bloembollen-, boomteelt- en vasteplantensector. Logischerwijs zou er een beweging in gang moeten worden gezet waarbij in groen wordt geïnvesteerd in plaats van bezuinigd.”